

Bilim Akademisi'nin YÖK Disiplin Süreçleri ile ilgili Duyurusu

20 Mayıs 2014

(Bilim Akademisi bu duyuruyu birer mektupla YÖK Başkanlığına, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına ve Rektörlere de sunmaktadır.)

Bilim Akademisi üniversitelerimizde akademik özgürlükleri zedeleyici ve üniversite mensuplarının yurttaş olarak sahip oldukları haklara aykırı uygulamaların yaygınlaşmasından ciddi kaygı duymaktadır.

Başta disiplin kelimesi ve anlayışı sorunludur. 12 Eylül 1980 darbesinden beri özü değişmeden gelen YÖK kurallarındaki bu disiplin anlayışı, kullanıldığı takdirde, yöneticilerin keyfî uygulamalarına imkan vermektedir. Kuşkusuz, üniversite öğretim üyelerinin eğitim ve araştırmalarını yaparken, öğrencilerle ilişkilerinde, idari görevlerinde kendilerine düşen sorumlulukları yerine getirmemeleri, akademik dürüstlük açısından eksik ve kusurlu davranmaları söz konusu olabilir. Eğitim ve araştırma ortamını bozmak, zarar vermek üzerinde durulması, yaptırım getirilmesi gereken önemli bir kusurdur. Ancak bu davranışların engellenmesi için başvurulacak yöntemlerin anayasal ölçülülük ilkesine uygun olması gereği, özellikle bilim ve sanat özgürlüğünün Anayasa madde 27 ile güvence altına alınmış olduğu gerçeği karşısında ayrı bir önem taşımaktadır. Herkesin "*bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahip*" olduğu gerçeği karşısında bu özgürlüğün sınırlarının özenli saptanmamasının bilimsel ve sanatsal yaratıcılığa ciddi şekilde ket vuracağı açıktır.

22 Mayıs 2014'te YÖK Disiplin Kurulunda ele alınacak türden soruşturmalar hukuk norm ve ilkelerine, anayasada da kabul edilen bireysel özgürlük ve insan haklarına ve demokratik uygulamalara taban tabana zıt gözükten idari tasarrufların üniversitelerimizde yaygınlaşmakta olduğuna işaret etmektedir. Bilim Akademisi üyelerinin dikkatimize getirdiği örnekler herhalde Türkiye'nin her yanındaki üniversitelerimizde bilmediğimiz daha çok sayıda benzer örneklerin de olabileceğini düşündürmektedir. Örneklerden biri Bilim Akademisinin 2013 BAGEP araştırma desteği ödülünü de almış olan bir kişi (Afif Sıddıki, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi), bir diğeri öğrenci olayları ardından soruşturma geçiren iki kişi ile ilgilidir (Tolga Şirin ve Eren Paydaş, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi). Her iki örnekte kişiler için kamu görevinden men cezası gündemdedir. Bize yansıyan bilgilerdeki isnatların, yürürlükteki soruşturma ve değerlendirme usullerine bile uyulduğu şüpheli olan süreçlerde çok ağır cezalara yol açabilecek olması dikkat çekicidir. Böyle cezalar verildiği takdirde, mevcut yasa, yönetmelik ve uygulamalar bir yana, YÖK'ün ve üniversitelerin akademik camiaya bu cezaların gerekçelerini açık, gerçek ve inandırıcı biçimde izah edebilmesi beklenir. Zira öne sürülen suçlamalar akademik özgürlükler, ifade özgürlüğü, örgütlenme ve gösteri özgürlüklerini hiçe saymaktadır. Bu soruşturmalar üniversitelerde bir baskı atmosferi yaratmak eğiliminde olup, araştırma ve eğitim ortamını, kalitesini, verimini ve üniversitenin olmazsa olmaz niteliklerini tehdit etmektedir.

Yayınlanmış olduğumuz "[Bilim Akademisi'nin Yeni YÖK Disiplin Yönetmeliği ile İlgili Raporu](#)" 'nda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere YÖK Yasası ve Disiplin Yönetmeliği maalesef yöneticilerin sağlam gerekçelere dayanmaksızın bu uygulamaları yapabilmelerine olanak sağlayan geniş yetkiler vermektedir. Yasa ve yönetmeliğin kesinlikle değişmesi gerekmektedir. Ancak bu değişiklikler beklenmeden de keyfi ve haksız uygulamalardan kaçınılması YÖK ve üniversite yöneticilerinin sorumluluğundadır.

Bu nedenlerle, şimdiki YÖK Disiplin Yönetmeliğinde öngörülen idari usullere bağlı kalarak, özellikle temel bir insan hakkı olan savunma hakkının tanınmasına özen göstererek soruşturmalar yürütülmeli ve UNESCO'nun 1997 tarihli Yüksek Öğretim Personelinin Statüsüne ilişkin Tavsiye Kararında (*Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel*) belirtilen akademik özgürlük ve meslek etiği kurallarına uyulmaya çalışılmalıdır. Bu amaçla YÖK Disiplin Yönetmeliğinde belirlenen "disiplin suçları"nın en somut ve hukuken en dar şekilde yorumlanması gerekir.

Üniversitelerimizde uluslararası standartlarda yetkin öğretim üyesi yetiştirmek son derece zorken, akademik özgürlüklerin sağlanmadığı, hiyerarşik yetkilerin sorumsuzca kullanılabilirdiği bir ortam, yetişmiş araştırma ve eğitim kadrolarının yurtdışında iseler dönmelerini, burada yetişenlerin de üniversitelerimizde kalmalarını zorlaştırmaktadır. Yukarıda sözü edilen temel üniversite değerlerin korunması, Üniversitelerimizdeki nitelikli öğretim üyelerinin sayı ve oran olarak konularının iyileştirilmesi amacına da hizmet edecektir.

22 Mayıs YÖK Disiplin Kurulu öncesinde bu hususları gündeme getirirken umudumuz YÖK ve üniversite yönetimlerinin süreçleri bütün cepheleriyle ele alarak yeniden değerlendirmeleridir.

Saygılarımızla,

Bilim Akademisi Yönetim Kurulu